

13 e trefaldighet

Psalmer: 53, Ps103, 45, 280, 94

Texter: 3 Mos 19:13-18, Rom 13:8-10, Matt 5:38-48

Nåd vare med er och frid från Gud och vår Herre Jesus Kristus. Amen.

Låt oss be!

Herre, himmelske Fader, du har visat oss barmhärtighet. Du har gett oss rätt att bli Guds barn, åt alla som tagit emot Jesus som sin Frälsare. Ge oss kraft leva som Guds barn så att vi gör gott mot alla människor, för du är allas vår Skapare och du har haft möda med varje människa och sänt din Son som Frälsare för alla. Amen.

I bergspredikan förklarar Jesus Guds tio bud. Dagens stycke hör till förklaringen av det femte budet. Och vi har en enkel sammanfattning i lilla katekesen. Budet lyder: *Du ska inte mörda. Vad betyder det? Vi ska frukta och älska Gud, så att vi inte skadar vår nästa till hans kropp eller vållar honom lidande utan hjälper honom i all nöd.*

Ni har hört att det är sagt: Öga för öga och tand för tand. Det är något som gällde domstolsväsendet i dåtida Israel. De straff som överheten utmätte skulle stå i proportion till hur allvarlig brottslighet det var fråga om. Ju grövre brott, desto strängare straff. Och om någon står i överhetens tjänst så är det rätt och riktigt att verkställa sådana straff. Men som privatpersoner, som enskilda ska vi hålla oss till Jesu bergspredikan i det här fallet. Och om det är svårt att komma ihåg hela hans utläggning så har vi en kort sammanfattning av 5:e budet i lilla katekesen. Den förklaringen är inte skriven för domare, soldater och poliser utan för oss som enskilda medborgare.

Det femte budet gäller hur vi som privatpersoner ska leva i relation till våra grannar och hur vi ska uppträda mot vår nästa. Budet skyddar vår nästa från vår hämnd, från vår ilska och smärta, så vi inte ger igen öga för öga och tand för tand. Det är lätt hänt att vi blir frestade att bryta mot femte bud. Djävulen kan lätt använda en svag punkt hos oss, vår förtrytelse, att vi harmas, att vi vill ge igen när någon gör ont mot oss. Världen är som den är och vi måste leva bland människor uppför sig illa mot oss, och det förargar oss. Det är själva mekanismen bakom brott mot det femte budet.

Det femte budet skyddar vår nästa från lidande och kroppslig skada. Det femte budet innebär att vi inte ska ge igen genom att utsätta någon människa för skada i någon form på grund att de gjort oss illa. Vi ska inte göra dem någon som helst skada även om de förtjänat det. Ska de straffas på något sätt så är det en sak för behörig

myndighet. Handlar det om gärningar som är straffbara enligt svensk lagstiftning ska de anmälas till polis. Det är självklart, för vi har alla en skyldighet att bidra till yttre ordning och trygghet i samhället. Ett sätt är att anmäla brott som vi blivit utsatta för eller fått veta om. Överheten är insatt av Gud och vi ska inte hindra, dölja eller försvåra för dem att upprätthålla lag och ordning. Men nu gäller det kränkningar, orättvisor, smädelser, och annat som vi blivit utsatta för som inte hör hemma i häktet eller tingshuset. Även om vi inte gör något mot den som gjort oss illa så kanske vi önskar honom död i vårt hjärta. Det är också förbjudet i budet. För det är från hjärtat de onda handlingarna utgår. Och skulle allt ont som man kan önska sin fiende bli verklighet så skulle han inte ha hälsan kvar så länge.

Eftersom vi är sådana av naturen, och ingen tål några oförrätter från andra, så vill Gud ta bort själva mekanismen som gör att vi vill hämnas. Han vill att vi alltid ska tänka på femte budet, det som är hans vilja. Gud vill att vi ska förstå vad som är hans vilja och ständigt jämföra vad som finns i vårt hjärta med hans bild. Inget undgår honom, varken vad andra gör och säger eller vad som finns i vårt hjärta. Och med förtröstan på Honom ska vi överlåta den orätt vi lider på honom. *Min är hämnden*, säger Gud, och vi ska inte inkräkta på hans område. Sedan kan våra ovänner vara arga på oss bäst de vill. Gud vill inte att vi ska svara med samma mynt. På detta sätt vill Gud lära oss att lägga band på vårt humör och ge oss fridsamma hjärtan. Det gäller framför allt gentemot dem som förargat oss rejält, inte våra närmaste eller vänner, utan våra fiender.

Budet betyder först och främst att man inte handgripligen ska tillfoga någon skada. Man ska inte heller råda eller övertala någon annan att göra något sådant. Man ska inte heller samtycka till något som kan skada vår nästa. Slutligen ska våra hjärtan inte vara fientligt inställt mot någon eller önska någon skada. Du ska inte vara förbittrad mot någon, i synnerhet inte mot dem som kränker dig eller vill skada dig, dvs dina fiender. Budet är till för att skydda våra fiender från oss om vi vill ge igen för det onda de har gjort mot oss. Det är ju inte våra närmaste och våra vänner budet i första hand vill skydda, för vem vill göra något ont mot sina vänner.

Det är den ena sidan av detta bud. Men det är inte bara den som skadar eller vållar någon lidande som bryter mot femte budet. Det gör också den som hade kunnat göra något gott, förhindra något ont, försvara, skydda eller rädda sin nästa, men inte gör det.

Om du haft möjlighet att ge någon varma kläder men inte gör det så är du skuld till att tar skada av kylan. Om du haft möjlighet att ge mat åt en hungrande men inte gjort det så är du skyldig till hans lidande. Du blir skyldig till din nästas lidande om du haft möjlighet att hindra det men inte gör det. Du har då underlåtit att visa kärlek och du har underlåtit att göra de välgärningar som kunde ha varit till hjälp.

Underlåtenhetssynder är också synder. Och vi ska komma ihåg att det är just underlåtenhetssynder Jesus nämner i sin skildring av den yttersta dagens dom i Matteus 25:e kapitel. Underlåtenhetssynderna ska vara en offentlig bekräftelse på att domen är rättvis. De som konungen ställt på sin vänstra sida ska få höra denna stränga dom: *Gå bort från mig, ni förbannade, till den eviga elden som är beredd åt djävulen och hans änglar. 42 För jag var hungrig och ni gav mig inte att äta. Jag var törstig och ni gav mig inte att dricka. 43 Jag var främling och ni tog inte emot mig, naken och ni klädde mig inte, sjuk och i fängelse och ni besökte mig inte . Det vill säga: Ni skulle ha låtit mig och de mina dö av hunger, törst och kyla. Ni skulle ha låtit mig förgås av elände eller duka under i fängelse.*

Ni hade tillfälle att göra skillnad men gjorde det inte. Även om de inte direkt har skadat någon så beror det ändå på dem att deras nästa blev kvar i olyckan eller gick under av elände. Därför är det Guds uttryckliga vilja att vi inte ska låta någon människa drabbas av ont, utan visa vår nästa så mycket kärlek och godhet vi bara har att ge. Och det gäller som sagt särskilt våra fiender. Att handla gott bara mot sina närmaste och sina vänner är bara en obetydlig, hednisk dygd. Jesus säger det i vår text där han särskilt manar oss att göra gott mot våra fiender: *Älska era fiender och be för dem som förföljer er. 45 Då är ni er himmelske Fars barn, för han låter sin sol gå upp över onda och goda och låter det regna över rättfärdiga och orättfärdiga. 46 För om ni älskar dem som älskar er, vilken lön får ni för det? Gör inte tullindrivare det också? 47 Och om ni bara hälsar på era bröder, vad gör ni för märkvärdigt med det? Gör inte hedningar det också? 48 Var alltså fullkomliga, så som er himmelske Far är fullkomlig.*

Med dessa ord påminner Jesus oss om första budet. Gud är vår himmelske Far som alltid är redo att hjälpa och skydda oss. Och han gör inte skillnad på folk, och han vill att vi ska likna honom. Han vill att vi ska göra goda gärningar, och visa fridsamhet och tålmod. Särskilt mot dem som minst förtjänar det. Han vill att vi ska göra gott mot våra fiender.

När vi tänker på detta förstår vi att vi ständigt har fullt upp med goda gärningar att göra. När vi jämför våra gärningar med dem som Gud befäller i det femte budet får vi skämmas. Genom livet har vi fått många tillfällen att göra gott, tillfällen som vi inte tagit. Däremot har vi många gånger blivit förargade på dem som varit orättvisa mot oss. Vårt enda hopp är att Jesus frälst oss från alla synder mot femte budet, så att inget av detta kommer att nämnas på den yttersta dagen.

Hur har Jesus frälst oss från alla våra synder mot femte budet?

Jesus har frälst oss genom att fullkomligt hålla femte budet i vårt ställe. Vi läser i evangelierna hur man förde till honom alla som led av olika slags sjukdomar och

plågor, besatta, månadssjuka och lama, och han botade dem. Vi hörde hur han på korset bad för sina fiender och sa: *Fader förlåt dem, för de vet inte vad de gör.* Och det heter i 1 Petr 2:a kapitel: *Han hade inte begått någon synd, och inget svek fanns i hans mun* . När han blev hånad svarade han inte med hån, när han fick lida svarade han inte med hot, utan han överlämnade sin sak åt honom som dömer rättvist.

Jesus har frälst oss från alla våra synder mot femte budet genom att ta straffet i vårt ställe. Och Han bar våra synder i sin kropp upp på korsets trä, för att vi skulle dö bort från synderna och leva för rättfärdigheten.

Femte budet visar oss nu att Gud vill att vi ska tacka honom för hans nåd och frälsning genom att vårda oss om varandra. För det heter: *Detta är hans bud, att vi ska tro på hans Son Jesu Kristi namn och älska varandra så som han har befallt oss.* Amen.

Låt oss be!

Vi tackar dig Jesus att du uppfyllt buden i vårt ställe och att du gav ditt liv för oss för att vi ska gå fria från straff. Du har gjort så oändligt mycket gott för oss utan att vi förtjänat det. Hjälps oss att göra gott mot våra medmänniskor, speciellt mot dem som inte förtjänat det, så som du lär oss i dina bud och så som du visat med ditt exempel. Amen.